

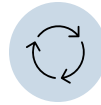
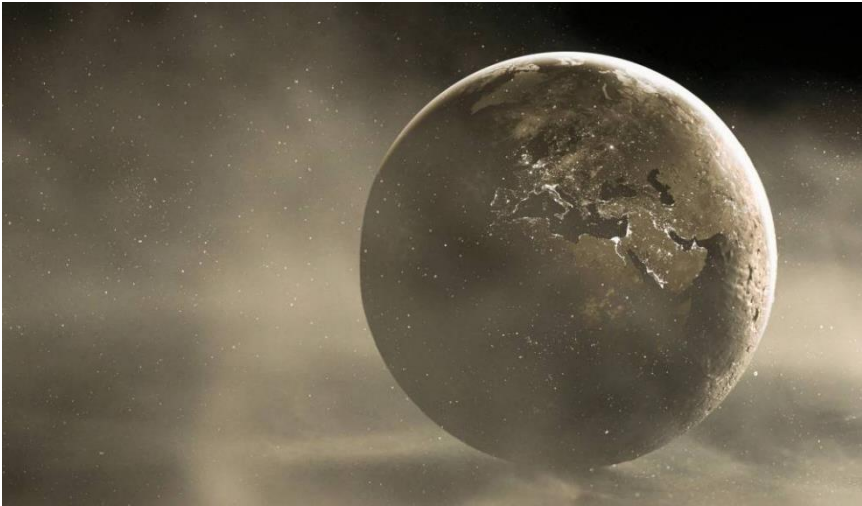

Regulering av nasjonale sikkerhetsinteresser i næringslivet

CHARLOTTE HAFSTAD – 12. JUNI 2025

**RÆDER
BING**

Agenda

Hva er sikkerhetsrett og hva er «driverne» bak utviklingen av fagområdet

Oversikt over regelverk som inngår i sikkerhetsretten

Red flags: Saker der sikkerhetsrett aktualiseres

Karakteristiske trekk ved sikkerhetsrett

Investeringskontrollreglene i Norge

EUs økonomiske sikkerhetsstrategi og samspill med norsk regulering?

Hvordan gjøre bedrifter konkurransedyktige under slike omstendigheter?

Fremvekst av nasjonal sikkerhetsrett

«Det juridiske rammeverket som ivaretar nasjonale sikkerhetsinteresser og beredskap»

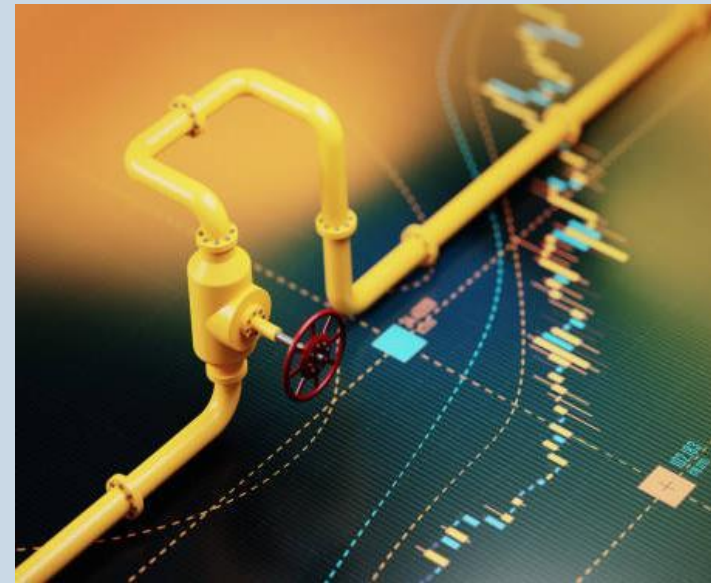
- **Utvikling:** Regelverk som skal sikre «safety» → «sikring»
- **Sikring mot hva da?**
 - **Ikke-tilsiktete uønskede hendelser:** Ulykker, naturkatastrofer
 - **Tilsiktete uønskede hendelser:** Terrorangrep, hybrid krigføring, etterretningsvirksomhet, sabotasje og press
- **Sikkerhetsrett angår tilsiktete uønskede hendelser**

Globalisierungsspiellet

“Wandel durch Handel”?

«Både Russland og Kina har en revisjonistisk agenda, hvor de søker å restrukturere verdensordenen, slik at den i større grad ivaretar russiske og kinesiske interesser. Landene deler oppfatningen om at USA demmer opp kinesiske og russiske ambisjoner.»

Dimensjonerende drivkrefter

- **Revisjonistiske agendaer fra Russland og Kina**

- Kinesisk strategi «Made in China 2025» «Belt and Road initiative»
- Russlands invasjon av Ukraina 2022
- Kinesisk og russisk samarbeid

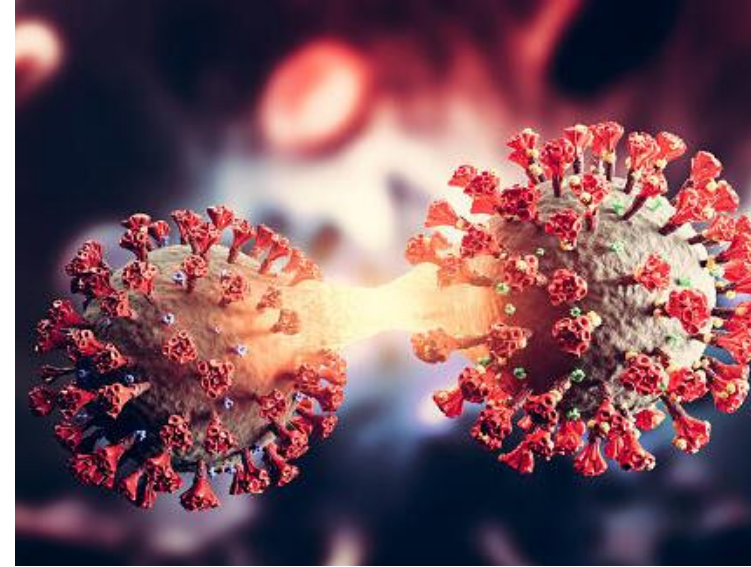
- **Pandemi**

- **Teknologikappløp**

- Kunstig intelligens, kvanteteknologi, halvledere

- **USAs endrede strategi**

- Ikke lenger vokteren av den frie verdenshandel?
- Bruk av normative og økonomiske virkemidler overfor allierte og fremmede stater, for å fremme amerikanske interesser

Re-globalisering og økt statlig kontroll i markedet for å ivareta nasjonale sikkerhetsinteresser

- 40 år med ubegrenset globalisering og deregulering av finansmarkedet
- Antagelse: Globalisering øker global velstand OG sprer demokrati
- Vi har spilt globaliseringsspillet etter ulike regler

Fra maksimal globalisering til re-globalisering:

Liberale demokratier vedtar nå regelverk som kontrollerer at transaksjoner, avtaler og handel ikke truer nasjonal eller alliert sikkerhet

Sikkerhetsregulering: Regelverk som hensyntar nasjonal sikkerhet og beredskap

- Sikkerhetsloven av 2019
- Investeringskontrollregulering (inngående og utgående investeringer)
- Sanksjonsloven av 2021 +31 forskrifter
- Eksportkontrollloven av 1987 + forskrift
- Digitalsikkerhetsloven av 2023 (ikke i kraft ennå)

SÆRLOVER SOM HENSYNTAR NASJONAL SIKKERHET/BEREDSKAP

• Petroleumsloven 1996 med forskrifter	• Smittevernloven 1994
• Havne- og farvannsloven 2019	• Næringsberedskapsloven 2011
• Ekomloven 2024	• Lov om forsvarsviktige oppfinnelser 1953
• Beredskapsloven 1950	• Sivilbeskyttelsesloven 2010
• Helseberedskapsloven 2000	

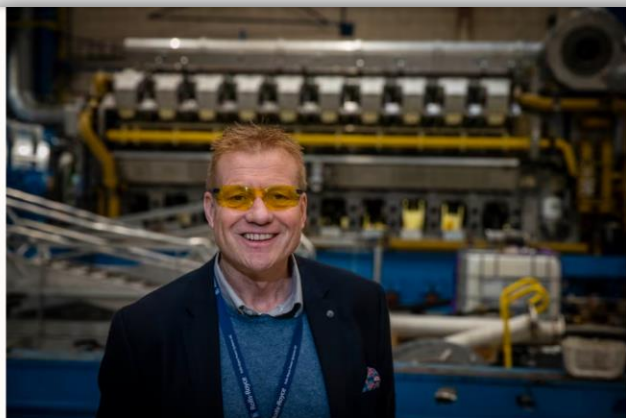

SÆRLOVER DER MYNDIGHETENE VURDERER Å INNTA HENSYN TIL NASJONAL SIKKERHET/BEREDSKAP

• Anskaffelsesregelverket	• Konsesjonsloven
• Vannfallsrettighetsloven	• Konkurranseloven
• Atomenergiloven	• Plan- og bygningsloven
• Energiloven	• Mineralloven
• Deltakerloven	• Havenergiloven

Eksempler

Bergen Engines-dramaet

Plutselig ble virkeligheten som en spionroman. Nå snakker Bergen Engines-sjefen ut.

Jon Erik Røv (52) har holdt en lav profil. Nå letter direktøren på sløret om da rike

New legislation could thwart planned £600m purchase of media group by UAE-backed consortium

The UAE is providing 75% of RedBird funds to buy the Telegraph group. Photograph: Andy Rain/EPA

Forsvaret kjøpte russiskutviklet teknologi – politikere krever granskning

Regjeringen vil styrke kontrollen av utenlandsk eierskap – endrer sikkerhetsloven

Samtidig som regjeringen behandler salg av eierandel i det nordiske fiberselskapet GlobalConnect til Abu Dhabi, jobber den med å endre sikkerhetsloven om eierskapskontroll.

Fant kinesisk sabotasjebryter

Solcelleanlegg og vindturbiner produsert i Kina kan deaktiveres ved fjernstyring. Flere frykter nå utstyr kan kobles ut og lamme strømforsyningen i USA ved en konflikt.

Energi

Publisert 17. mai

Kinesiske gigantbedrifter vil investere i Kirkenes

En rekke kinesiske aktører vil investere i grensebyen i nord. – Å skape trygghet og sikkerhet i Norge er regjeringens jobb, sier havnesjefen.

Ingrid Hjelbakk Kvamstø
Journalist
Ingrid Erksen
Journalist
Håvard Gullidahl
Journalist

Vi rapporterer fra Kirkenes

Publisert 9. apr. 2024 kl. 06:11
Oppdatert 19. sep. 2024 kl. 10:33

De siste månedene har Terje Jørgensen fått flere henvendelser fra personer som særlig er interessert i havna. Han mener signalene viser at Kina har forstått Kirkenes sentrale posisjon inn mot «snarveien» gjennom Arktis.

FOTO: KRISTINA KALININA / NTB

Red flag-situasjoner

- Når en utenlandsk aktør ønsker å investere i et norsk selskap eller opprette et datterselskap i Norge
- Når utenlandske aktører erverver eiendom innenfor visse geografiske områder
- Når en norsk virksomhet vil selge forsvarsmateriell eller kritisk teknologi til utlandet
- Når man sitter i styret til et selskap som vurderer å betale løsepenger ifm et cyberangrep
- Når selskap som utvikler kritisk teknologi eller har leveranser til grunnleggende nasjonale funksjoner har ansatte med tilknytning til fremmede stater
- Når selskap ønsker å delta i offentlige anskaffelser knyttet til kritisk infrastruktur/grunnleggende nasjonale funksjoner
- Når man leier inn underleverandører som eies av fremmede stater/statsborgere fra slike stater og driver aktivitet som utgjør grunnleggende nasjonale funksjoner, eller er knyttet til slik aktivitet
- Når man etablerer R&D eller forskningssamarbeid med aktører fra stater vi ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med
- Når du produserer produkter som er avhengige av komponenter fra land vi ikke har et sikkerhetspolitisk samarbeid med
- Når man investerer i kunstig intelligens, kvanteteknologi eller halvledersektoren i Kina eller Hong Kong

Karakteristiske trekk ved sikkerhetsretten

- 1 Griper direkte inn i næringsliv og handel
- 2 Risiko med høyt skadepotensial og lav sannsynlighet
- 3 Angår aktiviteter som i utgangspunktet er legitime
- 4 Har ofte karakter av å være forebyggende sikkerhetstiltak
- 5 Gir forvaltningen relativt stort skjønnsmyndighet
- 6 EU/EØS-retten oppstiller krav til statlige inngrep som utgjør restriksjoner i de grunnleggende friheter
- 7 Sikkerhetsretten er avgjørende i en situasjon med «hybrid fred»
- 8 Risiko: «Over-securitization»

Norsk investerings- kontrollregulering

OPPSUMMERT

Meldeplikt for norske og utenlandske investeringer i virksomheter som er underlagt loven,...og for visse investeringer i virksomheter som ikke er underlagt loven, men som likevel kan true nasjonale sikkerhetsinteresser.

§ 10-1: Meldeplikt ved erverv av kvalifisert eierandel (1/3 av aksjekapitalen/andelen/stemmene, eller betydelig innflytelse på annen måte)

§ 10-2: Behandlingen skal skje så raskt som mulig, beskjed senest innen 60 arbeidsdager om godkjenning/videre behandling

§10-3: Dersom «ikke ubetydelig risiko for at nasjonale sikkerhetsinteresser blir truet», kan Kongen i statsråd stoppe transaksjonen eller oppstille vilkår.

Nasjonale sikkerhetsinteresser

§ 1-5

Nasjonale sikkerhetsinteresser: landets suverenitet, territorielle integritet og demokratiske styreform og overordnede sikkerhetspolitiske interesser knyttet til:

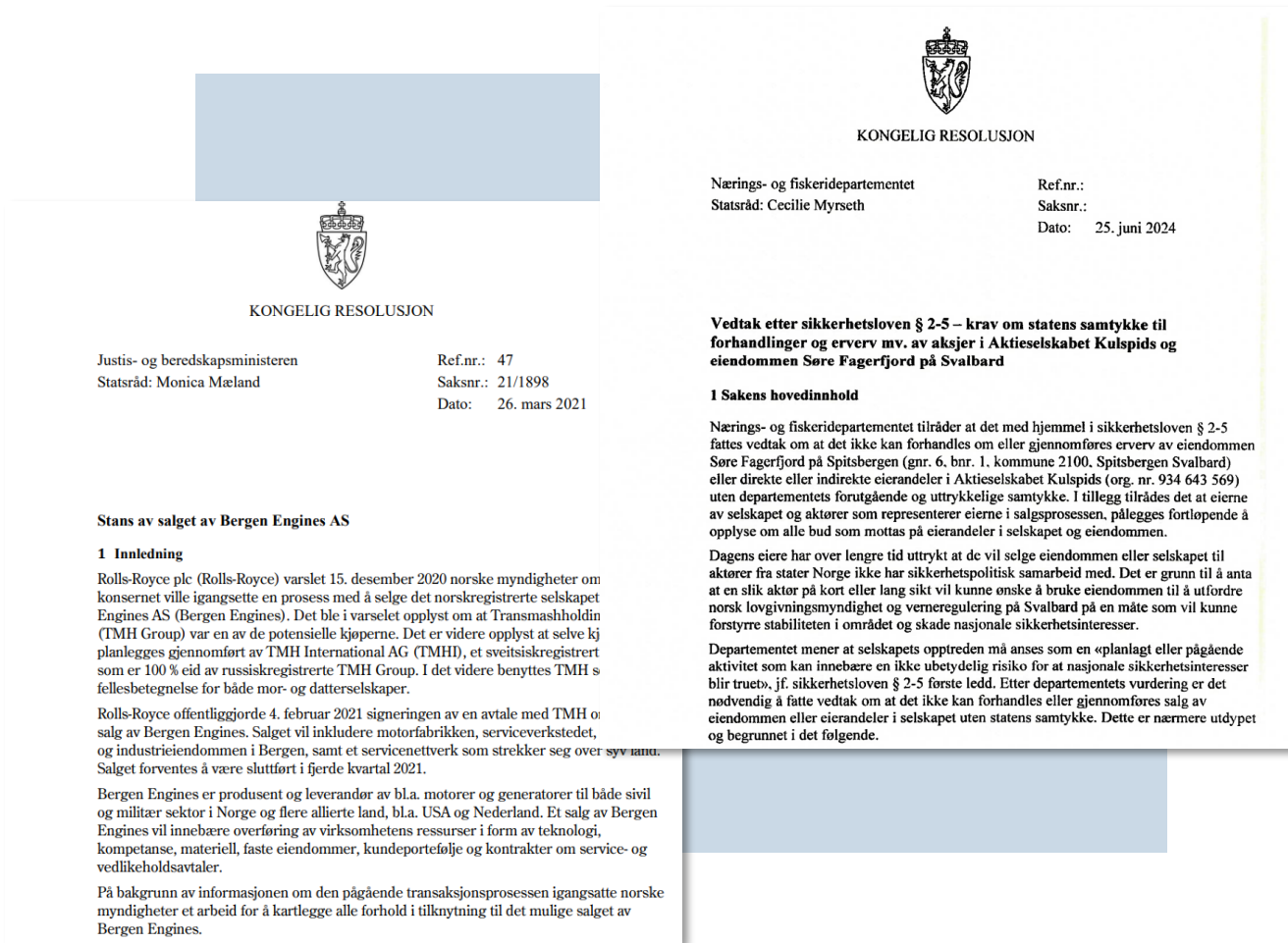
- de øverste statsorganers virksomhet, sikkerhet og handlefrihet
- forsvar, sikkerhet og beredskap
- forholdet til andre stater og internasjonale organisasjoner
- økonomisk stabilitet og handlefrihet
- samfunnets grunnleggende funksjonalitet og befolkningens grunnleggende sikkerhet

Norsk investeringskontrollregulering II

§ 2-5: Vedtak ved risiko for skadevirkninger for nasjonale sikkerhetsinteresser

«Kongen i statsråd kan fatte nødvendige vedtak for å hindre sikkerhetstruende virksomhet eller annen planlagt eller pågående aktivitet som kan innebære en ikke ubetydelig risiko for at nasjonale sikkerhetsinteresser blir truet.»

Ny investeringskontrollregulering i Norge

Investeringskontrollutvalgets konklusjon:

- «En hovedutfordring ved dagens investeringskontroll er at den er for snever og fragmentert, slik at relevante saker ikke fanges opp på en systematisk måte eller i tilstrekkelig grad. Dette kan medføre risiko for nasjonale sikkerhetsinteresser. En annen hovedutfordring er at dagens investeringskontroll ikke er tilstrekkelig forutsigbar, enhetlig eller standardisert. Dette kan føre til at investorer velger andre markeder enn det norske. Dette kan få konsekvenser for Norges økonomiske interesser.»

Fra forhåndsutpeking av selskaper til utpeking av sensitive sektorer

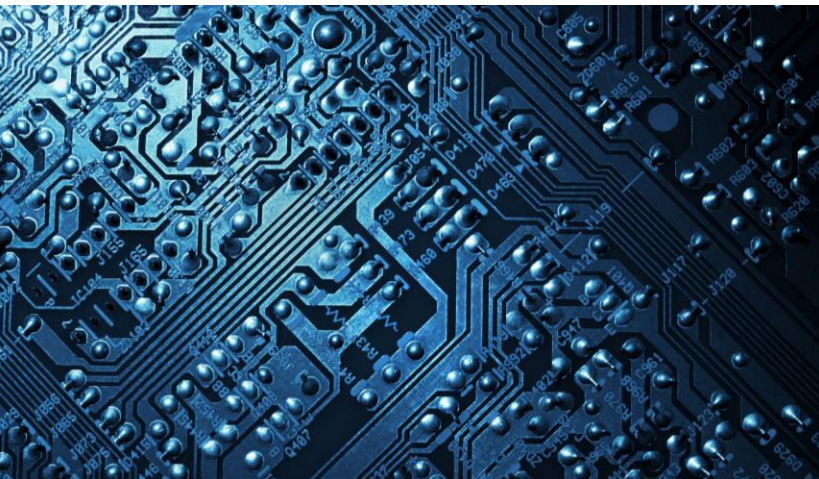
- Investeringskontroll i sikkerhetssensitive sektorer:

- Viktige samfunnsfunksjoner
- Kritisk teknologi
- Kritiske råvarer

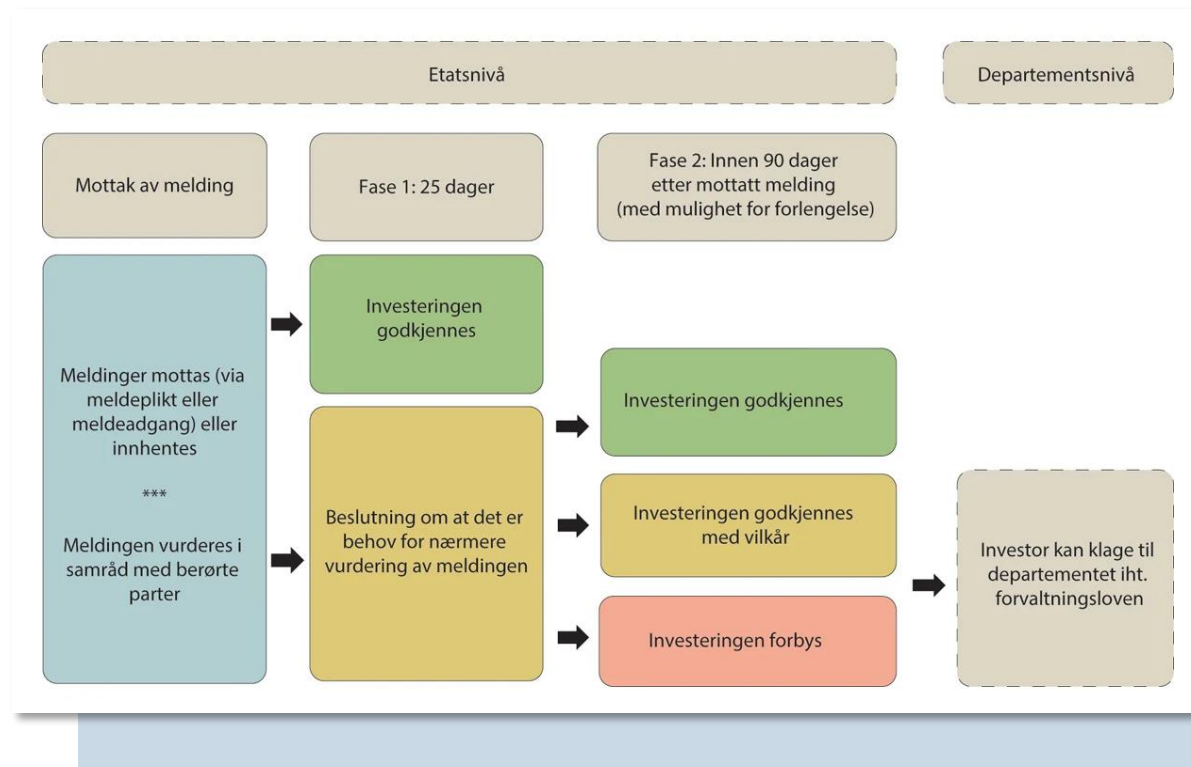

- Andre aktuelle kandidater:

- Mediebransjen
- Personopplysninger og posisjonsdata
- Fast eiendom

Mulig ny ordning for investeringskontroll

- En meldeordning for utenlandske direkteinvesteringer i sikkerhetssensitive sektorer
- Etablering av en egen investeringskontrollmyndighet på etatsnivå
- Klagemulighet til overordnet organ/domstol
- Utarbeidelse av en ny lov for investeringskontroll
- Etablering av et tettere samarbeid med naboland og EU om investeringskontroll

EUs økonomiske sikkerhetsstrategi av 2023

"Global integration and open economies have been a force for good for our businesses, our competitiveness, and our European economy. And that will not change in the future. But we also have to be clear-eyed about a world that has become more contested and geopolitical. This is why the topic of economic security has become a priority for us and for many of our partners. And today, Europe becomes the first major economy to set out a strategy on economic security. It will ensure Europe's sovereignty, security and prosperity in the years to come."

Ursula von der Leyen

I

(Legislative acts)

REGULATIONS

**REGULATION (EU) 2019/452 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL
of 19 March 2019****establishing a framework for the screening of foreign direct investments into the Union**

THE EUROPEAN PARLIAMENT AND THE COUNCIL OF THE EUROPEAN UNION,

Having regard to the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 207(2) thereof,

Having regard to the proposal from the European Commission,

After transmission of the draft legislative act to the national parliaments,

Having regard to the opinion of the European Economic and Social Committee ⁽¹⁾,Having regard to the opinion of the Committee of the Regions ⁽²⁾,Acting in accordance with the ordinary legislative procedure ⁽³⁾,

Whereas:

- (1) Foreign direct investment contributes to the Union's growth by enhancing its competitiveness, creating jobs and economies of scale, bringing in capital, technologies, innovation, expertise, and by opening new markets for the Union's exports. It supports the objectives of the Investment Plan for Europe and contributes to other Union projects and programmes.
- (2) Article 3(5) of the Treaty on European Union (TEU) specifies that the Union, in its relations with the wider world, shall uphold and promote its values and interests and contribute to the protection of its citizens. Moreover, the Union and the Member States have an open investment environment, which is enshrined in the Treaty on the Functioning of the European Union (TFEU) and embedded in the international commitments of the Union and its Member States with respect to foreign direct investment.
- (3) Pursuant to the international commitments undertaken in the World Trade Organization (WTO), in the Organisation for Economic Cooperation and Development, and in the trade and investment agreements concluded with third countries, it is possible for the Union and the Member States to adopt restrictive measures relating to foreign direct investment on the grounds of security or public order, subject to certain requirements. The framework established by this Regulation relates to foreign direct investments into the Union. Outward investment and access to third country markets are dealt with under other trade and investment policy instruments.
- (4) This Regulation is without prejudice to the right of Member States to derogate from the free movement of capital as provided for in point (b) of Article 65(1) TFEU. Several Member States have put in place measures according to which they may restrict such movement on grounds of public policy or public security. Those measures reflect the objectives and concerns of Member States with respect to foreign direct investment, and might result in

⁽¹⁾ OJ C 262, 25.7.2018, p. 94.⁽²⁾ OJ C 247, 13.7.2018, p. 28.⁽³⁾ Position of the European Parliament of 14 February 2019 (not yet published in the Official Journal) and decision of the Council of 5 March 2019.

Forordning 2019/452 (ikke EØS-relevant)

- Ikke krav til investeringskontrollordning
- Oppstiller minimumskrav til medlemslandenes investeringskontrollordninger
 - Ikke-diskriminering ift tredjeland
 - Åpenhet rundt vilkår og prosedyrer
 - Konfidensialitet
 - Bestemmelser som hindrer omgåelse
 - Klagemuligheter
- Tilrettelegger for deling av saksinformasjon mellom medlemsland, og mellom medlemsland og EU-kommisjonen, tilgang til felles database

Forslag til ny forordning

Endringer:

1. Obligatorisk investeringskontroll
2. Utvidet sektoromfang: spesielt digital infrastruktur, AI, kvantedatabehandling, halvledere og bioteknologi
3. Lavere terskler og detaljerte kriterier
4. Styrking av EU-kommisjonens rolle: Fra koordinerende til påtalerett
5. Harmonisering og styrket informasjonsutveksling
6. Flere sanksjoner og håndhevingstiltak
7. Oppdaterte og nye definisjoner

Brussels, 24.1.2024
COM(2024) 23 final
2024/0017 (COD)

Proposal for a

REGULATION OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL

on the screening of foreign investments in the Union and repealing Regulation (EU) 2019/452 of the European Parliament and of the Council

{SWD(2024) 23 final} - {SWD(2024) 24 final}

EN

EN

Samspill mellom norsk og EU-regulering av økonomisk sikkerhet?

- Som EØS-medlem står Norge på utsiden av EUs økonomiske sikkerhetsstrategi
- Direktiver og forordninger som vedtas i EU er ikke EØS-relevante fordi de er hjemlet i handelspolitikken
 - Forordning 2019/453 + ny forordning
 - Chips act 2021/694
 - Foreign Subsidies regulation 2022/2560
- Norge er ikke koblet på samarbeidsmekanismene i EU
- Norge opererer med annen lovgivning enn EU, selv om vi er del av det indre marked og står overfor tilsvarende trusselbilde

Hvordan bli konkurransedyktig under slike omstendigheter?

- Etabler situasjonsforståelse
- Kartlegg egne sårbarheter
- Kartlegg og vurder hvilket regelverk som oppstiller sikkerhetskrav til din virksomhet
- Innta geopolitisk risiko i virksomhetens risikostyring
- Utfør stresstesting og scenarioanalyser
- Bygg operasjonell motstandskraft og håndter eksisterende sårbarheter
- Delta i internasjonalt samarbeid og koordinering

Takk for oppmerksomheten

Charlotte Hafstad

ADVOKAT/PARTNER

+47 465 12 541
cha@raederbing.no

**RÆDER
BING**

Innholdet i denne presentasjonen er kun ment som generell informasjon og utgjør ikke juridisk rådgivning. Informasjonen må ikke brukes som erstatning for profesjonell juridisk bistand.